

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~Wojewódzki~~
~~Archiwum~~

~~Wojewódzki~~

Egz. Nr 1

Mjr dypl. inż. Stanisław ZAWADZKI

MARSZ PUŁKU (pz, pcz)

Wykład

48686

WARSZAWA

LIPIEC

1986

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~Wydział
Sztabowego~~

~~POWIERZONY~~

Egz. Nr 1

Mjr dypl. inż. Stanisław ZAWADZKI

MARSZ PUŁKU (pz, pcz)

Wykład

48686

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 54305

JAWNE

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

Egz.nr... 1

ZATWIERDZAM

S Z E I

KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

płk dypl. Witold WOJCIK

TEMAT: M A R S Z P U Ł K U /pz,pcz/.

Wykład

WARSZAWA

LIPIEC

1986

PLAN WYKŁADU

TEMAT: MARSZ PUŁKU /pz, pcz/.

1. SPRAWY ORGANIZACYJNE.

Wstęp do wykładu.

2. PODSTAWOWE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU MARSZU PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO
/CZOKGÓW/.

2.1. Pojęcie marszu.

2.2. Możliwości marszowe pułku /pz, pcz/.

2.3. Tworzenie ugrupowania marszowego pułku /pz, pcz/.

2.4. Zasady wykonywania marszu przez pułk /pz, pcz/.

3. PRACA DOWÓDCY I SZTABU PUŁKU PODCZAS PLANOWANIA I ORGANIZACJI
MARSZU.

3.1. Wypracowanie decyzji do marszu.

3.2. Kalkulacja czasu marszu.

3.3. Postawienie zadań na marsz..

3.4. Organizacja zabezpieczenia marszu.

4. WYKONYWANIE MARSZU PRZEZ /pz, pcz/.

5. ORGANIZACJA I WYKONANIE MARSZU W WARUNKACH SZCZEGÓLNYCH.

5.1. Marsz zimą.

5.2. Marsz w lesie.

5.3. Marsz w górach.

6. ZAKOŃCZENIE WYKŁADU.

6.1. Sprawy organizacyjne.

6.2. Załączniki.

T24: Półk w maza

T25 Półk w obronie - 27.X.

25a: Repetycje: - 10.XI. (Półk, HOPK - kot pirkowski, 2HL - Baranowski)

} 6 godz.

Cincozemi: Metoda, hese, vracu den citabu, het, roduai, vovile, sinez, bulku
w obronie

201. 1. Met. vracac, zamian - 20.XI - 4 godz.

4. Podi. decuzi - 24.XI.

5. Lekonesans - 27.XI.

6. Meldos - 28.XI.

7. Dynamike - 29.XI.

} 16 godz

Seminarium - 1.12.

4 godz.

26 godzin.
(24 obronie)

Natorcie: - Marzec

6. III - Wydad } 4 godz

- Repet.

Cincozemi

4. IV rej. (bez terenu) - 12 godz

Seminarium - 4 godz

20 godz.

Koloknium - Kwiecień - 4 godz.

Cwic - zelicans

Przedmiot: Koloknium oceniane

1. SPRAWY ORGANIZACYJNE.

1.1. Informacja o całości tematu.

T-113 - Wykład - Marsz pułku 2 godziny /wszystkie grupy pierwszego roku studiów WWL/.

T-123 - Ćwiczenie doskonalące Nr 103 "Mobilizacyjne rozwinięcie pułku oraz organizacja i prowadzenie natarcia.

Ćwiczenie składa się z dwóch części, pierwszą część dotyczącą mobilizacyjnego rozwinięcia pułku przeprowadzi KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK, natomiast drugą część odnośnie organizacji i prowadzenia marszu KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ. Na organizację marszu jest 6 godzin i zajęcia te będą się we wszystkich grupach, natomiast prowadzenie marszu tylko w grupach ogólnowojskowych w ciągu czterech godzin lekcyjnych.

Ćwiczenie 103/D jest ćwiczeniem grupowym na salach, składa się z zajęcia nr 8, 12, 14.

1.2. Podstawowa literatura.

Podać według załącznika nr 1.

1.3. Podać plan wykładu /szczególną uwagę zwrócić na ogólne zasady marszu/.

WSTĘP

W manewrowych działaniach bojowych znacznie wzrosła rola przesunięć wojsk szczególnie ^{manewrów}. Dlatego wojska zawsze powinny być gotowe do przesunięć na duże odległości w warunkach:

- stałego zagrożenia użyciem przez przeciwnika broni masowego rażenia;
- oddziaływania jego lotnictwa, desantów powietrznych i grup dywersyjno-rozpoznawczych;
- skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych;

- zniszczeń dróg i przepraw.

Wymaga to dokładnego przygotowania uzbrojenia i sprzętu technicznego w wykonywaniu marszu, umiejętne ich organizowania i wszechstronnego zabezpieczenia.

Marsz jako integralna część manewru wojsk ma na celu ich przesunięcie do zawczasu przewidzianego rejonu /np. ześrodkowania wyjściowego/ lub bezpośrednio na rubież wprowadzenia do walki.

Marsz w odróżnieniu od innych form przesunięć wojsk - wykonywany jest na etatowych środkach transportu /lądowego/ oddziałów /pododdziałów/. W sprzyjających warunkach do przesunięć /przewozu/ sprzętu ciężkiego, jak - czołgów - mogą być wykorzystywane przyczepy niskopodwoziowe.

Marsz zajmuje dużo miejsca w problematyce dydaktycznej w czasie studiów w ASG WP. Zasady jego organizacji i prowadzenia ulegają ewolucji, która stymulowana jest w głównej mierze rozwojem techniki, a szczególnie wszelkiego rodzaju sprzętu bojowego.

Problematyką organizacji i prowadzenia marszu zajmować się będziemy na pierwszym i drugim roku studiów, dlatego też dzisiaj główną uwagę skoncentrujemy na tych zagadnieniach oraz pracy dowódcy i sztabu w czasie przygotowania pułku do marszu.

W wykładzie zostaną jedynie zasygnalizowane niektóre /podstawowe/ zagadnienia dotyczące marszu, natomiast zgłębienie treści tego tematu wymagać będzie samodzielnego studiowania dostępnej literatury.

Ważnym do odnotowania jest fakt wejścia na użytek wojsk w 1985 roku nowego regulaminu walki wojsk lądowych, który wprowadza nowe możliwości pułku i winien być wykładnią w wybiórczym studiowaniu częściowo zdezaktualizowanej literatury dotyczącej

marszu. Wykład ten uwzględnia wszystkie najnowsze postanowienia zawarte w nowym regulaminie walki.

2.1. Marsz

Pulk może wykonywać marsz na własnych warunkach wzdłuż linii frontu lub być przemieszczany wzdłuż linii frontu w celu wywołania lub utrzymania linii frontu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu.

Głównym jednak sposobem przemieszczania pulku jest marsz.

Marsz - wg Regulaminu WL ... Pf 2010/ - to przemieszczanie pułku w kolumnach po określonych drogach, przygotowanych na przód lub w kierunku tyłu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu.

Marsz może być wykonywany:

- w kierunku przodu;
- w kierunku tyłu;
- w kierunku boku.

Marsz może być wykonywany:

- w kierunku przodu;
- w kierunku tyłu;
- w kierunku boku.

W czasie marszu pułk powinien być zorganizowany w kolumny, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu.

W czasie marszu pułk powinien być zorganizowany w kolumny, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu, w celu wywołania lub utrzymania linii frontu.

2. PODSTAWOWE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU MARSZU PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO /pocz/.

- Polowy mapy i plany
"dus"

2.1. Pojęcie marszu.

Pułk może wykonywać marsz na własnych środkach transportowych lub być przewożony transportem kolejowym, morskim /wodnym śródlądowym/ i powietrznym albo przesuwać się sposobem kombinowanym.

Głównym jednak sposobem przesunięć pododdziałów pułku jest marsz.

Marsz - wg "Regulaminu WWL .... Pf 21910/ to zorganizowane przesunięcie wojsk w kolumnach po istniejących drogach i doraźnie przygotowanych na przełaj do wyznaczonego rejonu lub na wyznaczoną rubież. Podczas marszu czołgi, artyleria samobieżna i inny sprzęt gąsienicowy oraz sprzęt z małym zapasem przebiegu mogą być przewożone na przyczepach niskopodwoziowych włączonych w skład kolumn."

Marsz może być wykonywany:

- w przewidywaniu wejścia do walki;
- bez zagrożenia spotkania z przeciwnikiem.

Może się on odbywać:

- w kierunku frontu;
- wzdłuż frontu;
- od frontu.

We wszystkich wypadkach marsz wykonuje się skrycie, z zasady w nocy lub innych warunkach ograniczonej widoczności, w toku działań bojowych i na głębokich tyłach wojsk własnych może odbywać się w dzień.

W armii Stanów Zjednoczonych określa się, iż "... podstawowym rodzajem zorganizowanego przemieszczania oddziałów i pod-

oddziałów w celu osiągnięcia wyznaczonego rejonu w nakazanym czasie i w pełnej gotowości bojowej (jest marsz)".

Regulaminy amerykańskie rozróżniają dwa rodzaje marszów w zależności od odległości do linii frontu: marsz w strefie operacyjnej /administracyjnej/ i marsz w strefie działań bojowych /taktyczny/.

Regulamin Bundeswehry określa - "Marsz jest istotną częścią składową wszystkich rodzajów działań bojowych. Jest to zorganizowane przemieszczanie wojsk w celu osiągnięcia wyznaczonego rejonu w nakazanym czasie i w pełnej gotowości bojowej. Może być organizowany w przewidywaniu boju spotkaniowego, w użyciu broni jądrowej, chemicznej, czy zmasowanych ataków lotnictwa nieprzyjaciela".

Z przytoczonych definicji marszu wynika, że posiadają one wiele wspólnych elementów, różnią się natomiast sformułowaniami, które w zasadzie nie zmieniają sensu pojęcia marszu.

2.2. Możliwości marszowe pułku.

Przez możliwości marszowe należy rozumieć zdolność pokonywania odległości na własnych środkach z jednego rejonu do innego, w określonym czasie i z zachowaniem gotowości bojowej.

Na możliwości marszowe mają wpływ takie czynniki jak:

3. - właściwości manewrowe, eksploatacyjne i bojowe sprzętu;
4. - fizyczne możliwości i poziom wyszkolenia kierowców;
5. - przygotowanie wojsk do marszu;
2. - stan dróg i warunki meteorologiczne;
1. - stopień oddziaływania przeciwnika.

Wskaźnikami możliwości marszowych pułku są:

6. zapasów mater. techn. i żywn. 7. zaberp. marszu przez sily terytorialne
- średnia szybkość kolumn pododdziałów;
- odległość marszu dobowego;
- ogólny czas trwania marszu.

Podział czasu:

10-12 - marsz

12-14 - postoje, odpoczynek, mchodzenie z rejonów, formowanie kolumn.

$$10-12 \times 25-30 = 250-360 \text{ km} \sim 300 \text{ km}$$

$$10-12 \times 30-40 = 300-480 \text{ km} \sim 400$$

$$10-12 \times 20 = 200-240 \text{ km} \sim 200-250 \text{ km}$$

Według nowego regulaminu przyjmuje się następujące możliwości marszowe:

a/ odległość marszu w ciągu doby; +V-3

- dla kolumn mieszanych i gąsienicowych do 300 km;
- dla kolumn samochodowych - do 400 km;

b/ średnia prędkość marszu bez uwzględniania czasu na postoje i odpoczynki może wynosić:

- dla kolumn mieszanych i gąsienicowych 25-30 km/h;
- dla kolumn samochodowych 30-40 km/h.

W górach, terenie lesisto-bagnistym w zimie oraz w innych niekorzystnych warunkach utrudniających marsz, jego średnia prędkość w zależności od charakteru terenu i stanu dróg, może zmniejszyć się do 20 km/h, a odległość przebyta w ciągu doby marszu może wynosić 200 - 250 km a niekiedy i mniej.

We wszystkich wypadkach marsz powinien być wykonywany z maksymalną możliwą w danych warunkach prędkością.

2.3. Tworzenie ugrupowania marszowego pułku.

Przechodząc do omówienia zagadnienia tworzenia ugrupowania marszowego należy je rozpatrzyć w dwu aspektach:

a/ ugrupowania marszowego pułku w przewidywaniu wejścia do walki;

b/ ugrupowania marszowego pułku do marszu bez zagrożenia spotkania z nieprzyjacielem naziemnym.

Ugrupowanie marszowe wg Leksykonu Wiedzy Wojskowej to "Celowe oraz zgodne z zamiarem dowódcy rozmieszczenie po drogach marszu oddziałów, pododdziałów, zapewniające ich doprowadzenie do wyznaczonych rejonów w pełnej gotowości bojowej lub wejście do walki wprost z marszu.

Ugrupowanie marszowe pułku w przewidywaniu wejścia do walki

określa się na podstawie:

- postawionego /otrzymanego/ zadania;
- zamiaru przyszłej walki;
- liczby dróg;
- innych warunków.

Ugrupowanie to powinno zapewnić:

- wykonanie marszu w wyznaczonym terminie;
- zachowania zdolności bojowej wojsk w razie wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych i chemicznych oraz środkami konwencjonalnymi;
- szybkie rozwinięcie w ugrupowanie bojowe.

Ugrupowanie marszowe pułku tworzą:

- oddział wydzielony /jeżeli się go wysyła/;
- ubezpieczenie marszowe;
- pododdziały zabezpieczenia ruchu;
- kolumny sił głównych;
- kolumny pododdziałów zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

ODDZIAŁ WYDZIELONY - wysyła się z pułku w sile batalionu na odległość do 40 km. W celu uprzedzenia przeciwnika w opanowaniu dogodnych rubieży i utrzymania ich do czasu podejścia sił głównych. W czasie marszu OW również prowadzi rozpoznanie na korzyść pułku.

UBEZPIECZENIE MARSZOWE - powinno poprzez aktywne działania zapewnić:

- ciągły ruch kolumn sił głównych;
- uniemożliwić przenikanie elementów rozpoznawczych przeciwnika oraz wykluczyć niespodziewany jego napad;
- stworzyć pododdziałom pułku dogodne warunki przejścia do walki.

Dla ubezpieczenia od czoła z pułków czołowych/pułku działającego jako OW/ wysyła się awangardę w sile do wzmocnionego batalionu na odległość 20 - 30 km od sił głównych a dla ubezpieczenia zagrożonych skrzydeł i z tyłu, szpice boczne i tylne w sile do wzmocnionej kompanii na odległość do 5 km.

PODODDZIAŁY ZABEZPIECZENIA RUCHU - jako organ ubezpieczenia marszu, organizuje się na każdej drodze marszu. W ich skład mogą wejść pododdziały saperskie wraz z odpowiednim wyposażeniem /maszyny drogowe, środki przeprawowe/ oraz wzmocnione czołgami. Podczas marszu przesuwają się na przodzie sił głównych pułków pierwszego rzutu, a po wejściu pułku do walki w obszar działań wysyła się je zawczasu w rejony uszkodzonych obiektów drogowych. KOLUMNY SIŁ GŁÓWNYCH pułku w marszu rozczłonkowane się w głąb tworząc kolumny batalionów. Odległość między batalionami mogą wynosić 2 - 3 km między pojazdami 25 - 50 m.

Pułk zmechanizowany wyposażony w BWP i pułk czołgów dywizji zmechanizowanej oraz pułk czołgów dywizji pancerniej, w przewidywaniu wejścia do walki przesuwają się z reguły w składzie kolumn sił głównych. Pododdział czołgów pułku zmechanizowanego /pododdział piechoty pułku czołgów/ przydziela się zwykle batalionom zmechanizowanym /czołgów/. Artylerię przydzieloną i organiczną, pododdziały artylerii przeciwpancernej i wojsk inżynierskich, pododdziały przeciwlotnicze i pododdziały wojsk chemicznych w zależności od sytuacji maszerują za awangardą lub batalionami sił głównych pułku w stałej gotowości do natychmiastowego rozwinięcia się i wykonania zadań doraźnych. KOLUMNY PODODDZIAŁÓW ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO - maszerują samodzielnie za siłami głównymi w odległości od nich 2 - 3 km, a w batalionie - w składzie kolumny batalionu.

Dla usprawnienia uzupełnienia paliw w czasie marszu pułkowy transport z paliwami można przydzielić bezpośrednio pododdziałom.

Ugrupowanie marszowe pułku do marszu bez zagrożenia spotkania się z nieprzyjacielem naziemnym tworzy się w ten sposób aby zapewnić wojskom:

- swobodę ruchu;
- osiągnięcie przez nie dużej prędkości marszu;
- jak najmniejsze zmęczenie żołnierzy;
- utrzymanie w sprawności sprzętu bojowego.

Skład ubezpieczenia marszowego i jego odległość od sił głównych mogą być mniejsze niż w marszu w przewidywaniu wejścia pułku do walki. Jeżeli marsz jest wykonywany bez zagrożenia spotkania się z nieprzyjacielem, wówczas do rozpoznania dróg marszu, rejonów odpoczynków wysyła się zawczasu grupę rekonesansową, w której skład włącza się oficera sztabu, rodzajów wojsk i służb, pododdziały wojsk inżynieryjnych i chemicznych oraz przedstawicieli /łączników/ pododdziałów ze składu sił głównych.

2.4. Zasady wykonywania marszu.

Pułk wykonuje marsz w składzie dywizji lub samodzielnie. W składzie dywizji może on maszerować w kolumnie sił głównych lub stanowić oddział wydzielony.

Pułkowi wyznacza się zwykle jedną-dwie drogi marszu, a jeśli działa jako oddział wydzielony kierunek działania.

Dla terminowego rozpoczęcia marszu i regulowania prędkości ruchu kolumn wyznacza się:

- linię /punkt/ wyjściową;
- linię /punkt/ wyrównania

z podaniem czasu ich przejścia przez czoła kolumn.

Odległość linii /punktu/ wyjściowej od rejonu rozmieszczenia powinna umożliwić sformowanie kolumn batalionów /dywizjonów/ do marszu. Linię wyrównania wyznacza się zwykle co trzy-cztery godziny marszu.

Dla odpoczynku żołnierzy, spożycia posiłków, uzupełnienia paliwa, sprawdzenia stanu uzbrojenia sprzętu technicznego oraz jego obsługi wyznacza się ^{-v-7} postoje jednogodzinne, po każdym trzech-czterech godzinach marszu oraz jeden postój dwugodzinny w drugiej połowie marszu dobowego. Po wykonaniu każdego marszu dobowego wyznacza się odpoczynek dzienny /nocny/, a w marszu na dużą odległość - w razie potrzeby - odpoczynek dobowy po trzech -pięciu dobach marszu.

Na odpoczynki i postoje wybiera się rejonny odpowiadające warunkom obrony przed bronią jądrową i maskowania wojsk oraz posiadające dostateczną liczbę źródeł wody.

Podczas postoju jednogodzinnego ugrupowanie kolumn nie zmienia się, następuje tylko ich uporządkowanie. W czasie tego postoju należy:

- sprawdzić stan sprzętu bojowego i uzbrojenia;
- uzupełnić paliwo.

Postoje dwugodzinne wojska powinny wykorzystać do:

- spożycia gorącej strawy;
- uzupełnienia paliwa;
- przeglądu sprzętu bojowego i pojazdów.

W czasie tego postoju kolumny zatrzymują się na prawym poboczu drogi. Pojazdy nie bliżej niż 10 m jeden od drugiego lub w odległości ustalonej przez dowódcę.

Odpoczynek dzienny /nocny/ organizowany jest w rejonach, gdzie pododdziały rozmieszczają się zgodnie z zasadami i przystępują do:

- spożycia gorącej strawy;
- przeglądu technicznego i naprawy bieżące pojazdów i sprzętu artyleryjskiego;

- uzupełnienia paliwa;
- przeprowadzenia zabiegów specjalnych i dezaktywacji sprzętu /jeżeli istnieje taka potrzeba/.

Odoczynek dobowy wykorzystywany jest do:

- odpoczynku żołnierzy;
- wykonania ukryć /szczelin/;
- uporządkowania kolumn;
- zamiany ubezpieczenia.

W czasie marszu zapasy ruchome uzupełnia się z zasady w rejonach odpoczynku, natomiast paliwo w pojazdach mechanicznych uzupełnia się na postojach.

W marszu na dużą odległość bez zagrożenia spotkania się z nieprzyjacielem paliwa - a w razie potrzeby i inne środki materiałowe - mogą być zawczasu dowieszone do rejonów odpoczynku.

Metoda i kolejność pracy dowódcy w czasie organizacji marszu zależy:

- od charakteru sytuacji;
- od czasu zadania;
- ilości posiadanego sprzętu;
- od rodzaju dowódcy.

Przy metodzie równoległego wypracowania siły do 6 km

3. PRACA DOWÓDCY I SZTABU PUŁKU PODCZAS PLANOWANIA I ORGANIZACJI MARSZU.

Najdogodniejsze warunki do planowania marszu są w okresie pokoju, ponieważ sztab pułku może nie tylko zorganizować, ale i praktycznie sprawdzić realność niektórych elementów podjętej decyzji /sprawdzenie przydatności wybranych dróg marszu i obejść, trening wyjścia na drogi z garnizonów lub rejonów alarmowych/.

Zakres i metody pracy dowództwa w okresie poprzedzającym marsz zależą więc będą od dysponowanego czasu i pracowitości prac planistyczno-organizacyjnych. W każdej sytuacji zaleca się stosować metodę równoległego wypracowania decyzji na kilku szczeblach dowodzenia oraz równoczesnego wykonania przedsięwzięć przygotowawczych w pułku, batalionie, kompanii.

3.1. Wypracowanie decyzji do marszu.

Decyzja do marszu, podobnie jak decyzja co do każdego działania, stanowi podstawę wykonania wszystkich czynności związanych z jego organizacją. Określa ona bowiem zamiar i sposób marszu w konkretnych warunkach sytuacji bojowej oraz zakres czynności przygotowawczych do marszu. Dlatego też należy ją podejmować i przekazywać wykonawcom w czasie wystarczającym na należyte zorganizowanie marszu.

Metoda i kolejność pracy dowódcy pułku w czasie organizacji marszu zależą:

- od zaistniałych warunków;
- otrzymanego zadania;
- ilości posiadanego czasu;
- cech osobowych dowódcy.

Przy metodzie równoległego wypracowania decyzji dowódca

pułku przystępuje do pracy natychmiast po ogłoszeniu zamiaru przez przełożonego, na podstawie otrzymanego wstępnego zarządzenia bojowego.

Kolejność pracy dowódcy pułku z reguły jest następująca:

- a/ otrzymanie zadania w formie ustnej lub pisemnej;
- b/ analizuje otrzymane zadanie;
- c/ określa przedsięwzięcia, które należy niezwłocznie zrealizować w celu szybszego przygotowania pododdziałów do wykonania postawionego zadania;
- d/ przeprowadza lub zatwierdza kalkulację czasu;
- e/ daje wytyczne szefowi sztabu, w których oprócz zagadnień ogólnych określa dodatkowo siły, środki i sposób organizacji służby porządkowo-ochronnej oraz liczbę, skład i zadania grup rekonesansowych, jeśli się je wysyła;
- f/ ocenia sytuację;
- g/ określa zamiar;
- h/ melduje zamiar przełożonemu i zapoznaje z nim zastępców, SRWiSł.;
- i/ wydaje wstępne zarządzenie bojowe pododdziałom.

Do tego momentu dowódca pułku wraz ze sztabem pracuje na podstawie otrzymanych wstępnych zarządzeń bojowych. W tym okresie do pułku powinien wpłynąć rozkaz lub zarządzenie bojowe od dowódcy dywizji i dalsza praca dowódcy powinna przedstawiać się następująco:

- j/ kończy podejmowanie decyzji /wysłuchuje meldunków/;
- k/ wydaje rozkaz bojowy i wytyczne do organizacji i zabezpieczenia marszu, dowodzenia, pracy partyjno-politycznej i kontroli przygotowania pododdziałów do marszu;
- l/ wyjeżdża w teren, jeżeli istnieje taka potrzeba i zaistniałe warunki na to zezwalają.

ANALIZĘ ZADANIA - przeprowadza dowódca pułku samodzielnie lub wspólnie z szefem sztabu.

Ponadto mogą brać w niej udział i inni oficerowie sztabu pułku.

Dowódca pułku w wyniku przeprowadzonej analizy otrzymanego zadania powinien zrozumieć /określić/:

- zamiar przełożonego na okres marszu i po jego wykonaniu;
- miejsce i rolę pułku w realizacji zamiaru przełożonego;
- cel marszu i przypuszczalny charakter działań po jego wykonaniu;

/-/odległość i czas wykonania marszu;

/-/liczbę dróg, linię wyjściową, linię wyrównania oraz określić liczbę postoi i odpoczynków.

Po analizie zadania, określeniu przedsięwzięć, kalkulacji czasu, wydaniu wytycznych dowódca pułku przystępuje do oceny sytuacji. W ocenie sytuacji dokonuje oceny nieprzyjaciela, wojsk własnych, sąsiadów terenu, sytuacji skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych oraz sytuacji radioelektronicznej.

OCENA NIEPRZYJACIELA polega na ustaleniu:

- odległości jego wojsk;
- składu i charakteru działań;
- możliwości ewentualnego spotkania z nplem;
- jego możliwości oddziaływania na pułk;
- prawdopodobnych rejonów wysadzenia desantów powietrznych i grup dywersyjnych.

W wyniku oceny nieprzyjaciela dowódca pułku określa zamierzenia w zakresie rozpoznania, ubezpieczenia, obrony przeciwlotniczej, oraz walki z jego desantami powietrznymi i grupami dywersyjnymi. Ponadto na okres zbliżania się pułku do rejonu działań bojowych ustala możliwe rubieże i czas spotkania z nieprzyjacielem.

OCENA WOJSK WŁASNYCH - dowódca pułku uwzględnia w niej:

- ukompletowanie i stopień gotowości pododdziałów;
- aktualne położenie i możliwości marszowe pododdziałów;
- zabezpieczenie pododdziałów;
- stopień ewentualnego napromieniowania;
- rodzaj i ilość środków wzmocnienia oraz ich wpływ na wykonanie zadania.

Wnioski z oceny wojsk własnych służą do określenia miejsca i zadania pododdziałów w ugrupowaniu marszowym, podziału sił i środków, sposobu ubezpieczenia marszowego oraz zabezpieczenia materiałowo-technicznego i medycznego.

OCENA SĄSIADÓW - przeprowadza ją dowódca pułku w warunkach przesunięcia w bezpośredniej z nimi styczności lub rozmieszczenia na kierunku przegrupowania pułku innych oddziałów.

OCENA SYTUACJI SKAŻEŃ PROMIENIOTWÓRCZYCH dowódca pułku rozpatruje aktualny stan skażeń promieniotwórczych, chemicznych oraz zakażeń biologicznych.

W razie istnienia stref promieniotwórczych na kierunku przegrupowania pułku dowódca określa sposób ich pokonania lub obejścia oraz moc otrzymanych dawek promieniowania.

OCENA TERENU - dowódca pułku szczególną uwagę musi zwrócić na stan /wybór/ dróg marszu i rokadowych oraz określenie rejonów /miejsc/ utrudniających przegrupowanie pułku /trudno przekraczalne odcinki dróg, większe miejscowości, przeszkody wodne, wzniesienia/, tempo marszu na poszczególnych odcinkach dróg, najdogodniejsze rejony odpoczynku i najniebezpieczniejsze odcinki dróg.

Wnioski z oceny terenu winny konkretyzować:

- drogi marszu /jeżeli nie zostały wyznaczone przez sztab dywizji/;
- rejony odpoczynków i sposób rozmieszczenia w nich wojsk;

- linię wyjściową i linie wyrównania;
- miejsce pododdziałów o trakcji gąsienicowej w ugrupowaniu marszowym;
- tempo marszu;
- sposób obejścia najwrażliwszych odcinków dróg;
- czynności w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego marszu.

Ponadto w ocenie sytuacji dowódca pułku uwzględnia stan pogody, pory roku, porę doby, stan ekonomiczny rejonu na kierunku przegrupowania oraz społeczno-polityczny skład ludności.

Po ocenie sytuacji dowódca pułku określa zamiar w którym podaje:

- ugrupowanie marszowe oraz podział sił i środków na kolumny;
- skład, zadanie i odległość od sił głównych ubezpieczenia marszowego;
- drogi marszu i średnią prędkość marszu;
- linię /punkt/ wyjściową i linie wyrównania;
- liczbę i czas trwania postojów w pierwszym marszu dobowym;
- organizację obrony przeciwlotniczej w czasie marszu.

Jeżeli marsz organizuje się na dużą odległość to dowódca ponadto określa:

- liczbę i wielkość marszów dobowych;
- liczbę dróg w każdym marszu dobowym;
- rejony dziennego /nocnego/ odpoczynku oraz dobowego odpoczynku pododdziałów i czas przebywania w tych rejonach.

3.2. Kalkulacje czasu marszu.

Danymi wyjściowymi do przeprowadzenia kalkulacji czasu są przede wszystkim:

- odległość marszu;

- czas marszu.

Odległość marszu określa się z mapy od linii wyjściowej do najdalszego punktu w nowym rejonie ześrodkowania /wyjściowym/.

Zależnie od skali mapy, rzeźby terenu i krętości dróg ich długość zmierzona na mapie zwiększa się o 5 - 15%.

Czas marszu liczy się od momentu przejścia linii wyjściowej przez czoło sił głównych pułku do chwili ześrodkowania się w wyznaczonym rejonie.

Podczas obliczania szybkości marszu należy uwzględnić jakość dróg i na podstawie tego określić tempo ruchu kolumn na poszczególnych odcinkach i drogach. Ponadto oblicza się szybkość marszu w czasie przekraczania szerokich przeszkód wodnych, cieśnin, przełęczy oraz zajmowania rejonu ześrodkowania pułku. W omawianych warunkach szybkość marszu z zasady zmniejsza się o 1/2 do 3/4.

Średnią szybkość marszu uzyskuje się z sumy czasów potrzebnych na pokonanie poszczególnych odcinków dróg podzielonej przez odległość marszu.

Podstawowe wzory do kalkulacji marszu:

1. Czas marszu T_m $T_m = \frac{D_o}{V}$

D_o - długość odcinka drogi w km.

V - prędkość marszu w km/h.

2. Czas wprowadzenia kolumn do rejonów T_w

$$T_w = \frac{60 \cdot D_k}{V_z}$$

60 - stała wielkość /minut w godzinie/

D_k - długość kolumny.

V_z - prędkość marszu w czasie wprowadzania km/h.

3. Ogólny czas przemarszu T_0

$$T_0 = T_m + T_w + T_{odp} + tr.$$

T_{odp} - czas odpoczynków.

$tr.$ rezerwa czasu.

4. Godzina przekraczania punktu wyjściowego G

$$G = G_z - T_p$$

G_z - godzina zajęcia /osiągnięcie rejonu/

T_p - czas przejazdu do punktu.

5. Czas marszu kolumny do punktu wyjściowego T_k .

$$T_k = \frac{60 \cdot D}{V_w}$$

D - odległość od punktu wyjściowego w km.

V_w - średnia prędkość marszu w km/h.

6. Godzina przekraczania punktów wyrównania, wyjściowego G_p

$$G_p = G_1 - \frac{D_k + O}{V}$$

G_1 - godzina przekraczania punktów wyjściowego, wyrównania przez czołowy pododdział.

O - odległość między kolumnami.

7. Czas przejścia kolumny po moście.

$$T = \frac{L + D_k}{V}$$

L - długość mostu.

V - prędkość jazdy.

3.3. Postawienie zadań na marsz.

Zadania pododdziałom dowódca pułku stawia osobiście lub za pośrednictwem oficerów sztabu pułku w rozkazie do marszu. W razie braku czasu w pierwszej kolejności należy postawić zadania pododdziałom rozpoznawczym, inżynieryjnym oraz pododdzia-

kom przewidzianym do pierwszego rzutu pułku.

W czasie stawiania zadań związanych z marszem dowódca pułku w rozkazie bojowym w punkcie piątym po słowie "rozkazuję" podaje:

- oddziałowi wydzielonemu /awangardzie/ - skład, zadanie, kierunek działań /drogę marszu/, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej /awangardzie - linii wyrównania/, sposób działania w razie spotkania z nieprzyjacielem;

- batalionom - środki wzmocnienia, numery dróg marszu, miejsce w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ lub rubież, czas przybycia /wejścia/ do wyznaczonego rejonu lub na wskazaną rubież, czas i miejsce postojów oraz sposób działania w wypadku spotkania się z nieprzyjacielem, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania;

- pododdziałowi artylerii będącym w dyspozycji dowódcy pułku - numery dróg marszu, miejsca w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ lub rejon stanowisk /ogniowych/ i czas przybycia do niego, miejsce postojów, sposób utrzymania stałej gotowości bojowej oraz działanie w razie spotkania się z nieprzyjacielem, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej, linii wyrównania;

- pododdziałom przeciwlotniczym - zadania w marszu i na prawdopodobnych rubieżach rozwinięcia, numery dróg marszu i miejsca w ugrupowaniu marszowym, rejon stanowisk /ogniowych/ w miejscach odpoczynku, podczas osłony obiektów na drogach marszu i w rejonie ześrodkowania oraz terminy ich zajęcia, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania;

- pododdziałom innych rodzajów wojsk - skład numery dróg marszu, miejsca w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania

/odpoczynku/ i czas przybycia do niego, miejsce i czas postojów oraz sposób działania w razie spotkania się z nieprzyjacielem, czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania;

- oddziałowi zabezpieczenia ruchu - skład zadania, numer drogi marszu, miejsce w ugrupowaniu marszowym i czas przekroczenia linii/punktu/wyjściowej;

- pododdziałom zabezpieczenia technicznego i tyłowego - numer drogi marszu, miejsca w ugrupowaniu marszowym, rejon ześrodkowania /odpoczynku/ i czas przybycia do niego, miejsca i czas postojów oraz czas przekroczenia linii /punktu/ wyjściowej i linii wyrównania.

Zadania dotyczące marszu na dużą odległość stawia się zwykle pododdziałom tylko na pierwszą dobę marszu, zadanie na każdą kolejną dobę marszu przekazuje się w rejonie odpoczynku.

Jeżeli pułk przesuwa się sposobem kombinowanym, wówczas zadania pododdziałom na czas marszu i przewozu podaje się w jednym rozkazie.

3.4. Organizacja zabezpieczenia marszu.

Zabezpieczenie marszu wojsk pułku ma na celu zmniejszenie skutków oddziaływania nieprzyjaciela na maszerujące wojska oraz utrzymanie szybkiego tempa marszu, zajęcie w nakazanym czasie wyznaczonego rejonu lub zorganizowane wejście do walki.

Zabezpieczenie marszu organizuje się na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy /szefa sztabu/ pułku oraz zarządzeń sztabu dywizji /okręgu wojskowego/.

Do zasadniczych rodzajów zabezpieczenia marszu należy zaliczyć:

- rozpoznanie;

- obronę przed bronią masowego rażenia;
- zabezpieczenie chemiczne;
- obronę przeciwlotniczą pułku w marszu;
- zabezpieczenie inżynieryjne;
- ubezpieczenie;
- służbę porządkowo-ochronną;
- maskowanie;
- zabezpieczenie tyłowe, techniczne i medyczne.

Na dzisiejszym wykładzie omówimy tylko niektóre z rodzajów zabezpieczeń, pozostałe zostaną omówione na zajęciach z przedmiotów specjalistycznych jak również ob. oficerowie w samodzielnym studiowaniu literatury przedmiotu pogłębią swoją wiedzę w tym temacie.

ROZPOZNANIE - organizuje się w celu zdobycia wiadomości o nieprzyjacielu, stanie technicznym dróg, warunków meteorologicznych i skażeń, wykrycia zapór, stref skażeń, rejonów zniszczeń, pożarów i zatopień oraz wyznaczenie dróg ich obejścia.

Zadania te wykonuje się siłami samodzielnymi patroli rozpoznawczych, patroli rozpoznawczych, rozpoznania inżynieryjnego i skażeń oraz ubezpieczenia marszowego. Elementy te organizuje się na bazie etatowych pododdziałów pułku zmechanizowanego /czołgów/ takich jak:

- kompanii rozpoznawczej;
- drużyny rozpoznania baterii hb 122 mm /tylko w pz/;
- drużyny rozpoznawczej w kompanii saperów;
- czterech drużyn rozpoznania skażeń w plutonie chemicznym.

SŁUŻBA PORZĄDKOWO-OCHRONNA - organizuje ją sztab pułku przed rozpoczęciem marszu i rozwija na drogach podejścia do linii wyjściowej i na drogach marszu, w rejonach odpoczynku, ześrodkowania, a w przewidywaniu wejścia do walki - również na drogach

podejścia pododdziałów i liniach ich rozwinięcia w ugrupowanie bojowe.

Drogi marszu wojsk zależnie od ich odległości mogą być podzielone na odcinki porządkowo-ochronne liczące do 100 km.

Na każdy odcinek drogi wyznacza się komendanta odcinka, do którego dyspozycji wydziela się pododdziały do pełnienia służby porządkowo-ochronnej, a na odcinki trudne do przejścia - również pododdziały zabezpieczenia technicznego, inżynieryjnego i innych rodzajów wojsk z niezbędnym sprzętem.

Na drogach marszu długości do 100 km nie tworzy się odcinków porządkowo-ochronnych. W takim wypadku komendanta można wyznaczyć na jedną kilka dróg marszu.

Posterunki porządkowo-ochronne pod dowództwem oficerów wystawia się na linii wyjściowej, liniach wyrównania oraz na przeprawach, przełęczach górskich, przy tunelach, w wąskich przejściach i węzłach drogowych.

MASKOWANIE - w celu zapewnienia skrytego przemarszu wojsk wskazany jest marsz drogami osłoniętymi. Dokonując wyboru dróg należy dążyć do tego, żeby nie przebiegały one przez duże miasta i węzłowe stacje kolejowe, zwłaszcza w czasie marszu w strefie przyfrontowej. Podczas marszu w nocy należy ściśle przestrzegać maskowania świateł, maksymalnie należy wykorzystać rzeźbę maskowania.

4. WYKONANIE MARSZU PRZEZ /oz. pcz/.

Ugrupowanie marszowe batalionów /dywizjonów/ ze środkami wzmocnienia tworzy się w rejonach ich rozmieszczenia. Kolumny batalionów /dywizjonów/ formuje się w taki sposób, aby kolumna batalionowa podchodziła czołem do linii wyjściowej w ściśle określonym czasie.

Wojska podczas marszu powinny ściśle przestrzegać ustalonego porządku szczególnie:

- prędkości marszu;
- odległości;
- zasad bezpieczeństwa i maskowania.

Kolumny maszerują prawą stroną drogi, lewą stroną drogi pozostawia się wolną do ruchu z przeciwnego kierunku i wyprzedzania. Wyprzedzanie jednej kolumny przez drugą dopuszczalne jest tylko za zezwoleniem dowódcy pułku. Wyprzedzona kolumna zatrzymuje się na prawym poboczu lub po prawej stronie jezdni.

Cieśniny i mosty pododdziały przekraczają bez zatrzymania się i z możliwie dużą prędkością.

W czasie przekraczania mostów i przejazdów kolejowych stosuje się środki bezpieczeństwa ruchu. W razie zatrzymania kolumny w wąskim miejscu następną kolumnę należy zatrzymać w rejonie ukrytym. Dla osłony wojsk przed uderzeniami nieprzyjaciela z powietrza do rejonów cieśnin i mostów, wysyła się zawczasu środki przeciwlotnicze.

Pokonywanie przeszkód wodnych do czasu wejścia do walki zabezpieczają siły i środki OTK. Dowódcy wszystkich oddziałów powinni jednak nawiązać kontakt z komendantami przepraw i utrzymać własne siły i środki przeprawowe w gotowości do udzielania pomocy, a w wypadku zniszczenia mostów - zorganizowania przepraw.

W razie napadu nieprzyjaciela z powietrza kolumny z reguły nie przerywają marszu. Środki przeciwlotnicze niszczą nieprzyjaciela ogniem z ruchu i z krótkich przystanków. Baterie artylerii przeciwlotniczej rozwijają się zwykle wzdłuż dróg marszu i po odparciu nalotów kontynuują marsz.

Na postojach ugrupowanie kolumn nie zmienia się: odległości między pododdziałami ustalone na czas marszu zostają zachowane, a pojazdy w kolumnach pododdziałów zatrzymują się na prawym poboczu drogi /nie bliżej niż 10 m jeden od drugiego lub w odległości ustalonej przez dowódcę/.

W rejonach odpoczynku wojska schodzą z dróg i rozmieszczają się w wyznaczonych rejonach batalionami /dywizjonami/, w sposób zapewniający utrzymanie stałej gotowości bojowej i najmniejsze zużycie czasu na formowanie kolumn. Pododdziały rakiet przeciwlotniczych i artylerii przeciwlotniczej rozwijają się, na stanowiskach; ustala się dla nich stopnie gotowości i organizuje dyżury bojowe.

Ubezpieczenie marszowe na postojach zatrzymuje się na dogodnych rubieżach i wykonuje zadania zgodnie z zadaniami ubezpieczenia postoju; w czasie odpoczynków ubezpieczenie marszowe wykonuje zadania ubezpieczenia postoju lub zamierzone jest przez wyznaczone dodatkowo ubezpieczenie postoju.

W wypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych i chemicznych na kolumny dowódca pułku zarządza stosowne działania dla odtworzenia dowodzenia i zdolności bojowej porażonych wojsk oraz kontynuowania marszu przez pododdziały, które zachowały zdolność bojową.

W razie użycia przez nieprzyjaciela środków zapalających, kolumny szybko wyprowadza się z rejonów pożarów do przodu lub w stronę nawietrzną; zatrzymują się one i przystępują do gaszenia

pożaru /ognia/ na palącym się uzbrojeniu i sprzęcie, ratowania żołnierzy i udzielania im pierwszej pomocy medycznej, po czym kontynuują marsz.

Grupy dywersyjno-rozpoznawcze i desanty powietrzne nieprzyjaciela, działające na drogach marszu, są zwalczane przez pododdziały rozpoznawcze, ubezpieczenia marszowe i służby porządkowo-ochronnej oraz wydzielone pododdziały i śmigłowce bojowe. Do zwalczania dużych desantów powietrznych wyznacza się w pierwszej kolejności pododdziały znajdujące się najbliżej rejonu ich wysadzenia; desanty powietrzne niszczy się zwykle we współdziałaniu z lotnictwem.

W razie nagłej zmiany kierunku marszu dowódca pułku powinien podjąć decyzję i szybko postawić zadania pododdziałom, zatrzymać pododdziały rozpoznawcze, ubezpieczenie marszowe, oddziały zabezpieczenia ruchu i oddział wydzielony oraz podać im sposób i kolejność dalszego działania. /O zmianie kierunku marszu niezwłocznie melduje przełożonemu/.

Na nowy kierunek natychmiast wysyła się pododdziały rozpoznawcze, ubezpieczenie marszowe, oddziały zabezpieczenia ruchu i pododdziały do pełnienia służby porządkowo-ochronnej.

Kolumny sił głównych bez zatrzymania wyprowadza się na nowy kierunek marszu, najkrótszymi i najdogodniejszymi drogami w dotychczasowym ugrupowaniu lub po dokonaniu w nim niezbędnych zmian; manewr na nowy kierunek powinien być wykonany w krótkim czasie.

Stanowisko dowodzenia pułku zwykle przesuwa się na czele kolumn sił głównych pułku lub za awangardą.

Tyłowe stanowisko dowodzenia maszeruje na czele kompanii zaopatrzenia.

Łączność w marszu zapewnia się głównie środkami ruchomymi, a ponadto w pododdziałach - również środkami sygnalizacyjnymi. Do kontroli ruchu wojsk i przekazywania zarządzeń szeroko wykorzystuje się śmigłowce. Środki łączności radiowej pracują z zasady tylko na odbiór. Środki łączności ultrakrótkofalowej, radioliniowej i przewodowej na drogach marszu pułku wykorzystuje się zgodnie z wytycznymi sztabu nadrzędnego.

5. ORGANIZACJA I WYKONANIE MARSZU W WARUNKACH SZCZEGÓLNYCH.

5.1. Marsz zimą.

Marsz zimą wymaga przygotowania i utrzymania dróg w stanie nadającym się do ruchu, urządzenia rokad do zapewnienia rozwinięcia i manewru wojsk, mijanek, zjazdów z dróg i objazdów przeszkód naturalnych, realizacji przedsięwzięć zapobiegających odmrożeniom żołnierzy, przygotowania uzbrojenia i sprzętu do pracy w niskich temperaturach, wyposażenia pojazdów w środki i urządzenia zwiększające zdolność pokonywania terenu. Pojazdy do przewozu żołnierzy wyposaża się w oponcze i inne pokrycia; na dno metalowych skrzyń ładunkowych samochodów kładzie się podściółki z materiałów podręcznych lub brezentu.

Przed marszem po lodzie rzek, jezior i zalewów organizuje się rozpoznanie inżynieryjne; w razie konieczności wzmacnia się pokrywą lodową, oczyszcza drogi ze śniegu oraz usuwa inne przeszkody; określa się sposób i kolejność ruchu sprzętu oraz organizuje służbę ratunkowo-ewakuacyjną.

Do załadowania i wyładowania pojazdów gąsienicowych przewożonych na przyczepach niskopodwoziowych wybiera się rejon z dobrymi drogami dojazdowymi do głównej drogi marszu.

Podczas wyznaczania głównej drogi marszu należy uwzględnić nośność mostów i możliwości pokonywania przez przyczepy niskopodwoziowe ostrych zakrętów, stromych wzniesień i zjazdów. Dla oczyszczenia dróg ze śniegu w skład kolumn ciągników z przyczepami o dużej ładowności włącza się pojazdy o większej zdolności pokonywania terenu z odpowiednimi urządzeniami.

Podczas marszu w okresie roztopów na trudne do pokonania odcinki dróg należy wydzielić ciągniki oraz wykonać odpowiednie przedsięwzięcia dla zwiększenia zdolności pokonywania terenu

przez pojazdy kołowe i gąsienicowe.

Dla udzielenia pomocy ugrzęźniętym pojazdom i zapewnienia ciągłości ruchu przydziela się kolumnom pojazdy o większej zdolności pokonywania terenu lub ciągniki.

5.2. Marsz w lesie.

W lesie szczególnie dokładnie organizuje się regulację ruchu, wystarczając więcej niż zwykle posterunków regulacji.

Na drogach leśnych i przesiekach buduje się mijanki, w razie konieczności w niektórych miejscach poszerza się jezdnię drogi; przewiduje się przedsięwzięcia z zakresu walki z pożarami oraz oczyszczania dróg z możliwych zawał i innych przeszkód. Przed trudnymi do pokonania odcinkami dróg wystawia się ciągniki.

5.3. Marsz w górach.

W górach szczególną uwagę zwraca się na przygotowanie dróg marszu, przede wszystkim na ostrych zakrętach stromych zboczach; ustalenie odcinków możliwych osuwisk, osypisk, lawin i miejsc ich obejścia; określenie miejsc urządzenia przepraw przez rzeki i przejść przez wąwozy; organizację obrony przeciwlotniczej wojsk oraz regulację ruchu w czasie pokonywania wąwozów, przełęczy, tuneli i na przeprawach przez rzeki.

Prędkość marszu wojsk w czasie pokonywania przełęczy i wzniesień /zjazdów/ może być mniejsza, a odległości między pojazdami większa. Odległość między pojazdami powinna w każdym przypadku zapewnić bezpieczeństwo ruchu.

Na niebezpiecznych odcinkach dróg marszu ustawia się bariery ochronne i dobrze widoczne drogowskazy. W wąskich miejscach, na ostrych zakrętach, stromych wzniesieniach i przełęczach ustawia się ciągniki, znaki ostrzegawcze, a w nocy - świecące

drogowskazy lub posterunki regulacji ruchu wyposażone w środki łączności.

Na czele kolumn z reguły maszerują pododdziały zmechanizowane. Celem uprzedzenia nieprzyjaciela w zdobyciu przełęczy, tuneli, węzłów drogowych i wyjść z wąwozów wysyła się oddziały wydzielone lub wysadza taktyczne desanty powietrzne.

W górach pododdziały powinny ściśle przestrzegać ustalonego porządku podczas pokonywania trudnych do przejścia odcinków. Przełęcze, tunele, wąwozy i przejścia górskie pododdziały, pokonują bez zatrzymania, w kolumnach batalionowych. W razie niemożliwości marszu bez zatrzymania wyznacza się i przygotowuje rejony wyczekiwania, w których bataliony kolejno przygotowują się do pokonania trudnych odcinków. Szczególną uwagę należy zwrócić na niedopuszczenie do silnego skażenia spalinami tuneli podczas ich pokonywania przez wojska.

6. ZAKOŃCZENIE WYKŁADU.

Przedstawiona treść wykładu obejmuje podstawowe zagadnienia z zakresu marszu pułku. Zasygnalizowano najbardziej istotne i ważne przedsięwzięcia jakie należy uwzględnić podczas planowania, organizacji i prowadzenia marszu przez pułk w świetle ustaleń nowego regulaminu walki.

Wykład zobrazował najnowsze poglądy na zasady organizacji i wykonania marszu przez pułk, oraz dał podstawę do samodzielnego studiowania literatury z w/w problematyki.

6.1. Sprawy organizacyjne.

- a/ udzielenie odpowiedzi na pytania i wątpliwości słuchaczy, wynikłe w toku wykładu.
- b/ podać termin, temat i zakres przygotowania się do kolejnych zajęć.

7. ZAŁĄCZNIKI:

7.1. Wykaz literatury.

7.2. Wykaz diapozytywów i schematów do wykładu.

WYKAZ LITERATURY

1. Regulamin Walki Wojsk Lądowych Sił Zbrojnych Polski Rzeczypospolitej Ludowej. Nr bibl. Pf 21910.
2. Podstawowe normy i pojęcia taktyczne oraz ich wykładnia. Nr bibl. 01864.
3. Działania bojowe pułku. Nr bibl. 01010.
4. Biuletyn Informacyjny Nr 4/109/. Nr bibl. 015904.
5. Dowodzenie dywizją /pułkiem/ w działaniach bojowych. Podręcznik - część III. Wzory dokumentów bojowych pułku. Nr bibl. Pf 1235.
6. Zbiór umownych znaków taktycznych i skrótów. Pf 12835.
7. Biuletyn Informacyjny Nr 1/127/. Nr bibl. 019070
/wszystkie pozycje znajdują się w bibl. naukowej/.

WYKAZ DIAPOZYTYWÓW I SCHEMATÓW DO WYKŁADU.

1. Diapozytyw "Temat wykładu i jego zagadnienia".
2. Diapozytyw "Wykaz literatury".
3. Diapozytyw "Definicja marszu".
4. Diapozytyw "Możliwości marszowe pułku".
5. Schemat "Kolejność pracy dowódcy pułku nad wypracowaniem decyzji do marszu".
6. Diapozytyw "Podstawowe wzory do kalkulacji marszu".
7. Schemat "Plan marszu pułku". *pl 77 39 (314)*

Wykonano w 5 egz.

Egz.nr 1 - 5 - Bibl.Nauk OZS.
Wyk. mjr Zawadzki tel. 14-772
Druk M.L.
Dnia 1986.08.01
Nr ks masz Pf 55/KTO

Av. - 10.

OPL - 9.

Ju 9.

Jan 13. 17 - zweiter 2

+ 17 14

~~17~~
2 Mi. 9.

KW 6.

Jan - 1799